

VASARIS * 2001 * FEBRUARY

VOL 52/NR. 2

E G L U T Ė

VASARIS / FEBRUARY / 2001 Vol. 52 / Nr. 2

TURINYS

- 1 ETIUDAS LIETUVAI, *Fausta-Vilija Rašciutė*
- 2 NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ
- 3 TAUTOS PRISIKĖLIMO ŠAUKLYS
- 3 ŽEMĖ LIETUVOS, *Sigitas Geda*
- 4 IŠ PASAKŲ SKRYNIO
- 7 KAS KUR YRA, *Sigitas Geda*
- 7 APIE GIMTINĘ, *Anzelmas Matutis*
- 8 IŠ TAUTOSAKOS LOBYNO
- 10 ŠEN, ŽIEMUŽE, *Edvardas Drėgva*
- 10 ŠEIMININKĖ, *Kazys Jakubėnas*
- 11 LIETUVIŲ KALBOS SKYRELIS
- 13 ŠUNELIS MOKA, *St. Džiugas*
- 14 IŠ ISTORIJOS LOBYNO
- 18 MŪSŲ KŪRYBA
- 27 AR ŽINIA?
- 31 GALVOSŪKIAI
- 33 JUOKŲ MAIŠELIS
- 34 DĖKOJAME MŪSŲ RĖMĖJAMS

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 10 numerių per metus; prenumerata – 15 US dol. (Lietuvą ir kitus kraštus – 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taisy ir tvarko savo nuožiūra.

REDAKCIJA: 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo Taryba

REDAKTORĖ: Regina Kučienė

TECHNINĖ REDAKTORĖ: Audronė Norušienė

ADMINISTRATORIUS: Viktoras Kučas

13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441

Tel. (708) 301-6410; Fax: (708) 301-6410

EGLUTĖ (USPS 169-200) a magazine for children in the Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00, single copy \$1.50. to Lithuania and other countries, \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441. Second class postage paid at Lockport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: EGLUTĖ, Lithuanian Educational Council of the USA Inc., 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441.

Printed by Ričardo spaustuvė, Palos Hills, IL 60465

ETIUDAS LIETUVAI

Lietuvos saulutė
Skaisčiai šviečia,
Džiaugias ja
Maža žolytė.
Ji sušildo
Ir nušviečia
Maža žemės lopinėlių.
Ir švelniai
paglosto,
Ir maloniai
Kviečia
Vaikučius geriausius
Apkabinti
Gimtą žemę –
Lietuvos brangiausios

Fausta - Vilija Rašciūtė
Vilnius

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Kiekviena tauta iškilmingai švenčia Nepriklausomybės paskelbimo šventę. Vasario 16 d. yra mūsų tautos laisvės šventė. Visi lietuviai ją švenčia. Ruošia gražius minėjimus. Visose lituanistinėse mokyklose labai įdomiai švenčiama toji šventė. Vaikučiai pasipuošia tautiniais drabužėliais, prie krūtinės prisiega trispalvės vėliavėles. Visi gieda Lietuvos ir Amerikos himnus, dainuoja gražias lietuviškas dainas. Deklamuoja apie Lietuvą eilėraščius.

Lietuvos vėliava

Per šventes, žmonių susibūrimus suplevėsuoja trispalvės vėliavos.

Trispalvė – valstybinė Lietuvos vėliava. Ji iš trijų vienodo pločio juostų – geltonos, žalios ir raudonos.

Geltona spalva reiškia saulę ir šviesą, dorą ir teisingumą.

Žalia – gamtos grožį, gyvybę ir viltį.

Raudona – už Tėvynę pralieta kraują, drąsą ir ištikimybę.

Vėliavą reikia gerbti.

Herbas

Herbas – valstybės ženklas. Lietuvos herbas – Vytis. Tai ant balto žirgo šuoliuojantis (šokinėjantis) raitelis – Lietuvos valdovas, gynęs Tėvynės laisvę.

Mylėkime ir gerbkime savo vėliavą ir herbą.

TAUTOS PRISIKĖLIMO ŠAUKLYS

Caras uždraudė lietuvišką raštą, lietuviškas knygas, lietuvišką mokyklą, niekino lietuvių tautą, norėjo ją surusinti.

Ne vienas lietuvis ėmė tolti nuo gimtosios tėvų kalbos, šnekėjo rusiškai ar lenkiškai. Daktaras Vincas Kudirka šnekėjo ir rašė lietuviškai. Jis ragino žmones susiprasti, mylėti savo kraštą ir kalbą, būti visada ir visur lietuviais. Eilėraštyje „Varpas“ V. Kudirka budino tautą, kvietė į darbą, naudingą Lietuvai. Varpas gaudė poeto žodžius: „Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite!“

Vinco Kudirkos „Tautiška giesmė“ seniai tapo Lietuvos himnu. Himnas giedamas iškilmingomis progomis.

* * * * *

ŽEMĖ LIETUVOS

Sigitas Geda

Tu tokia maža

Ir tokia didi,

Nemuno vaga

Lietuvos širdy.

Ar diena dienos,

Ar naktelė tams.

Duok mums šilumos,

Duonos ir vandens.

Priedainis: Žemėj Lietuvos

Ažuolai žaliuos,

Ažuolai žaliuos

Žemėj Lietuvos. (4x2)

IŠ PASAKŲ SKRYNIOS

SKAITYMAS

Kiaulytė, radusi ant žemės gabalėlį laikraščio, ėmė jį baksnoti knysle. Baksnojo, baksnojo, kol pavargo ir prigulė pailsėti, knyslę nuleidusi ant laikraščio.

Prie jos priėjo Karvė:

— Klausyk, Kiaulyte, ką čia darai?

— Nejaugi nematai? Skaitau laikraštį.

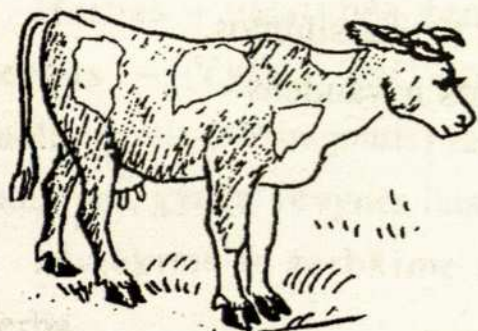
— Tu išmokai skaityti? – nusistebėjo Karvė.

— Žinoma!

— Paskaityk man ką nors, – paprašė Karvė.

— Paskaityčiau, bet čia labai sudėtingai parašyta. Pati vos suprantu, o tu tai jau tikrai nesuprastum, – rimtai atsakė Kiaulytė ir apsivertė ant kito šono.

Prie Kiaulytės priėjo Avinas:

gromuliavo. Kiaulytė sukvyksėjo (surėkė):

— Ožy, tu vagie nelemtas, suėdei mano laikraštį!

Kiemas išsigando. Šiaip ar taip, tai buvo vienintelis viso kiemo laikraštis, o dabar jie jo neteko. Visi ėmė Ožį smerkti, bet jis išsisukinėjo ir teisinosi:

— Jeigu būčiau žinojęs, kad skaityti taip neskanu, nebūčiau į jį nė pažvelgęs.

Bet Kiaulytė tik visą laiką kvykė:

— Plėšikai! Vagys! Laikraštis buvo ne tavo, turėjai prie jo net neprisiliesti!

Šuo, matydamas, kaip Kiaulytė kankinasi, paguodė:

— Nepyk, aš tau atnešiu kitą laikraštį. Šeimininkas jų turi gausybę.

— Dar to betrūko, — purkštelėjo Kiaulytė, — imsiu aš dabar iš naujo mokytis skaityti? Tai jau ne, man gana. Vieną skaitymą jau mokėjau.

Taigi Kiaulytė vėl ėmė knysle knisti žemę ir trukštis po paplavas. Bet kieme visi ją gerbė, juk kadaise ji buvo ne paprasta Kiaulytė, bet išsimokslinusi Kiaulytė, ir jeigu Ožys nebūtų suėdęs jos laikraščio, dar ir šiandien ji būtų mokslininkė.

KAS KUR YRA

Sigitas Geda

Ten, kur laukas – Laukuva,

Ten, kur šilas – Šiluva,

Ten, kur dainos – Dainava,

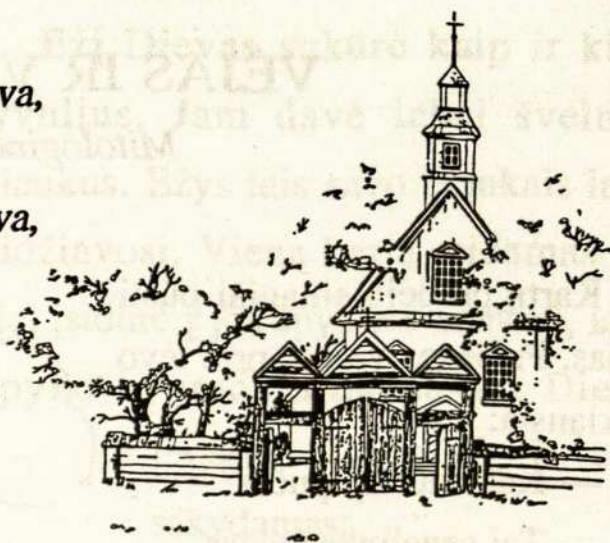
Ten, kur lietūs – lietuva.

Ten, kur žmonės kaunas,

Aišku, stovi Kaunas,

Ten, kur kerpa vilnas,

Turi būti Vilnius...

Pažaiskite žodžiais:

Ten, kur vardas – Varduva,

Ten...

APIE GIMTINĘ

Anzelmas Matutis

Ar jūs žinote,

Ar ne,

Ką vadinam

Gimtine?

Mamą, tėtį,

Mišką, lauką,

Kvietį,

Kur ant kalno auga,

Vaivos juostą Nemune...

Juos vadinam

Gimtine.

IŠ TAUTOSAKOS LOBYNO

VĒJAS IR VAIKAS

Mitologinė pasaka

Kartą pradėjo smagiai pūsti vėjas. Pribėgęs vaikas prie tėvo ir klausia:

- Kas čia taip pučia?
- Tai seneliukas vėjas.
- O kur jis yra?
- Agi gal pakrūmėj atsisėdęs pučia.

Vaikas supyko ant vėjo ir nuėjo jo ieškot. Eina eina ir mato: sėdi pakrūmėj seneliukas ir pučia. Priėjęs sako:

- Padėk, Dieve! Ką čia dirbi vienas pakrūmėj?
- Agi matai, vaikeli: kai pučiu pro lūpas, tai vėjas pučia. Mat esu vėjo senelis.

- Tai, seneli, padaryk taip, kad vėjas nepūstų, man jau nusibodo.
- Gerai, eik namo, aš pasilsėsiu.

Berniukas linksmas parbėgo namo, o senelis nuėjo pamiegot – ir buvo visai tyku. Bet vos tik parbėgo vaikas namo ir tėvui pasigyrė – vėjas ir vėl pradėjo pūsti. Vaikui pikta pasidarė – ir vėl nubėgo pakrūmėn. Senelis jau pūtė. Paprašė nustot – ir vėl nustojo. Bet vaikas nespėjo parbėgti namo – kai ir vėl pradėjo pūsti.

Taip senelis vis pučia ir pučia, o vaikas vis laksto ir laksto.

EŽIO SPYGLIAI

Sakmė

Ežį Dievas sukūrė kaip ir kitus gyvulius. Jam davė labai švelnius plaukus. Ežys tais savo plaukais labai didžiavosi. Vieną kartą, eidamas pro eglę, įsidūrė į jos spyglius snukutį, labai supyko ir pradėjo bartis ant Dievo.

Paskui kreipėsi į eglę sakdamas:

— Kad tu turėtum tokius švelnius plaukus kaip aš, tai ir šakas aukščiau laikytum. Kadangi turi tokius aštrius ir negražius, tai ir laikai juos žemai nulenkus, kad praeiviai susibadytų.

Dievas supyko ant ežio ir sako:

— Kad tu taip didžiuojiesi savo švelniais plaukais ir pyksti ant tų, kurie turi aštrius plaukus, tai nuo šios dienos turėsi dar aštresnius kaip šios eglės spygliai!

Nuo tos dienos ežys ir turi dygius plaukus, už kuriuos, nuolatos kukendamas, bara Dievą.

Priežodis: Dygus kaip ežys.

Patarlė: Kas save giria, tą Perkūnas spiria.

ŠEN, ŽIEMUŽE

Edvardas Drėgva

Šen, žiemužė,
Baltapūke,
Pabėgiokime,
Padūkim!

Pasimėtykim
Sniegu –
Ir bus šilta,
Bus džiugu!

O žiemužė sako:
— Vaike,
Juk mane
Tik šaltis laiko.

Kai sulaukiu
Šilumos –
Nebelieka
Ir žiemos!

ŠEIMININKĖ

Kazys Jakubėnas

Birutėlė
Šeimininkė
Kubilėly
Tešlą minkė.

Kepė skanų
Pyragėlių,
Pavaišino
Katinėlių.

LIETUVIŲ KALBOS SKYRELIS

Kiekvienoje eilutėje penki numeruoti žodžiai, ir tarp jų vienas reiškia skirtingą sąvoką. Perskaitykite vieną eilutę labai atidžiai, nežvilgčiodami atgal, ir užsirašykite skirtingą sąvoką reiškiančio žodžio numerį, po to – iš antros eilutės ir t.t. Jei vieną kartą perskaite, to žodžio nepastebėjote, ties eilutės numeriu rašykite brūkšnį. Tada jūsų užrašai galbūt taip atrodys: 3, —, 1, 2, 1.

Darbą baigę, pasitikrinkite. (Jei teko rašyti 3–4 brūkšnius, jums reikia mokytis atidžiau skaityti.)

1. Pirmadienis. 2. Trečiadienis. 3. Vidurdienis. 4. Penktadienis. 5. Sekmadienis.

1. Beržas. 2. Uosis. 3. Pušis. 4. Krūmas. 5. Eglė.

1. Smuikas. 2. Pianinas. 3. Radijas. 4. Altas. 5. Fleita.

1. Paminklas. 2. Rūmas. 3. Troba. 4. Daugiaaukštis. 5. Vila.

Sujunk gyvulį ar paukštį su ta kūno dalimi, kuri jam priklauso.

1. geluonis	a. dramblys
2. karčiai	b. žuvis
3. žvynai	c. kiaulė
4. skiauterė	d. ožys
5. straublys	e. jautis
6. gaurai	f. arklys
7. iltys	g. gaidys
8. barzda	h. bitė
9. šnipas	i. dramblys
10. ragai	j. meška

Kuris iš šių žodžių pirmesnis žodyne:

- 1) pirmadienis ar antradienis, sausis ar vasaris, rugpjūtis ar rugsėjis?
- 2) ponas ar ponia, avinas ar avis, katinas ar katė, ožka ar ožys, žąsinas ar žąsis, antis ar gaigalas, kiaulė ar kuilys?

Kur tinka, įrašykite: *ir, o, bet*.

Tomas bėga, _____ Vytas miega.

Rasa moka žaisti, _____ nemoka skaityti.

Vaidas _____ Aidas eina į mišką.

Mano kepurė raudona, _____ tavo balta.

Dovilė puikiai dainuoja _____ groja.

Dima nori ledų, _____ neturi tiek centų.

Įdėmiai perskaityk šiuos žodžius. Kuriai kalbos daliai juos priskirtum?
Surašyk į lentelę.

Pūga, aiškiai, malonus, srovena, vaza, puiki, ošia, sklandžiai, šaltalankis, linkdavo, baltas, drąsiai, drambliukas, linksmas, tiesiai, žvelgia, gudri, laputė, atidžiai, bėgs, bala, lipnus, lėtai, slidinėjame, žirklys, kruopsčiai, status, augo, Nevėžis, nardo, mažai, suka, mandagiai, papūga, strikinėja, labai, gyvas.

Daiktavardžiai	Būdvardžiai	Veiksmažodžiai	Prieveiksmiai
<i>Pūga</i>	<i>malonus</i>	<i>srovena</i>	<i>aiškiai</i>

ŠUNELIS MOKA

St. Džiugas

*Tai turiu šunelį,
Vadinu jį Moka.
Su manim jis bėga,
Per tvorelę šoka.*

*Greitas, kaip pašėlęs,
Kulka nepavytų!
Duok ilgiausią dešrą,
Tuoį jis suraitytų.*

*Turbūt, niekas tokio
Šuns šiandien neturi, –
Su manim jis bėga,
O į varnas žiūri.*

*Auseles pastatęs,
Uodegėlę riečia,
Ir sutikęs Rainį,
Lenktyniauti kviečia.*

IŠ ISTORIJOS LOBYNO

Ištrauka iš SKOMANTO knygų serijos

MĖLYNASIS PAUKŠTIS

Tarnų sukeltas sąmyšis pasirodė per ankstyvas. Sudotų rikis sunkiai alsavo, buvo pradėjęs blaškytis savo gulte, tačiau vėl aprimo ir net atgrežė išbalusį it drobulė veidą į susirinkusius menėje. Uviui pasirodė, kad jis savo temstančiomis akimis kažko ieško.

Tik nusileidus saulei, kada vakaro žara nurausvino tolumoje dunksančių eglių viršūnes, visiems tapo aišku, jog rikis iškeliauja į amžinybę. Iš pradžių pasirodė, kad Algimantui kiek gerėliau: jis nustojo blaškytis, ėmė lygiau kvėpuoti. Tačiau tai buvo apgaulingas išpūdis – pagerėjimas ilgai neužtruko. Staiga senasis Sudotų rikis plačiai pramerkė akis, kuriose juodavo neapsakomai didelės lėliukės, vėl apsidairė, tarsi kažko ieškodamas, ir suglebo.

— Atverkite langą! — sušuko Sangus, kuris, atrodo, vienintelis neprarado savitvardos mirties akivaizdoje. — Kuo greičiau atverkite visus langus! Rikiui trūksta oro!

Keli vyrai puolė prie lango ir sutrikę daugiau trukdė vienas kitam, negu padėjo. Kai pagaliau vienas, o po jo ir kiti menės langai buvo atidaryti, gaivaus vakaro vėjo šuoras rikiui Algimantui jau nebegalėjo padėti – po kelių akimirų jis baigė žemės vargus.

Visi sustingo, priblokšti to, kas atsitiko jų akyse. Moterys verkė.

Pirmasis prabilo krivis Sangus:

— Sudotų rikio Algimanto vėlė paliko savo kūną. Netrukus ji iškeliaus į dausas, kur susitiks su visais narsiausiais mus palikusiais karžygiais. Tebūnie lengva vėlės kelionė! Paminėkime vėlę geruoju ir paprašykime, kad ji daugiau niekada čionai nesugrižtų! Keliauk sau sveikas į dausas, riki Algimantai, sėdėk sau sveikas vėlių suolelyje, riki Algimantai, ir niekada nebesugrižk į šį pasaulį, o mes minėsime tave geru žodžiu, riki Algimantai, ir nueisime paskui tave, kaip ir tu nuėjai paskui išėjusius anksčiau tavęs.

Po šių Sangaus žodžių stojo gūdi tyla. Lėtai tirštėjo prieblanda. Uvis apsidairė. Visi, buvę menėje, tarsi suakmenėjo. Atrodė, jie kažko laukė.

Paprastai prie velionio pasilikdavo tik tai artimiausi jo giminės. Atbudėję naktį, jie paskelbdavo laidotuvių laiką ir šermenų puotos dieną. Tačiau šį kartą, nors ir artėjo naktis, niekas nepaliko menės. Daugelis žinojo, kad rikis Algimantas iškeliaavo į dausas, nesuspėjęs paskirti įpėdinio. Pagal paprotį velionio turtą turėjo paveldėti jauniausias sūnus, tačiau visa apylinkė buvo girdėjusi apie Kundros ir Sirpučio nesantaiką, visi žinojo, kad krivulė ištrėmė jauniausiąjį Algimantaitį į Rykautų pilaite. Tremtinys, bent iki to laiko, kol krivulė jo nesugražino, negalėjo paveldėti pilies. O gal prieš mirtį rikis sugebėjo ką nors sušnibždėti žyniui? Žmonės, buvę menėje, laukė, ką pasakys Sangus. Visi stovėjo susigrūdę, nes kiekvienas, ką pasiekė žinia, kad rikis Algimantas miršta, metęs dienos darbus ir užmiršęs visus rūpesčius, skubėjo į pilį.

Temo. Menėje stovintys vyrai ir moterys, netardami nė žodžio, laukė nedrįsdami pažvelgti nei į velionį, nei vienas į kitą. Buvo taip tylu, kad net spengė ausyse. Sėdėjęs greta velionio patalo Sangus pakėlė žemai nuleistą galvą apsidairė, atsistojo visu ūgiu ir gūdžiu

balsu prabilo:

— Dievai pasakė man, ko jūs laukiate, kokios mintys jus kankina. Deja, turiu jus nuvilti – mirdamas velionis man nieko neperdavė, netgi menkiausios žinios... Kaip ir jūs, suprantu, jog svarbu šiai piliai ir visai apylinkei kuo greičiau sužinoti, kas nuo šiol valdys Sudotus...

Sangus nutilo. Ta tylą užsitęsė keletą akimirkų, kurios Uviui pasirodė amžinybe. Ir tada Sangus iškėlė aukštyn savo lazda su blizgančia varine buože, trinktelėjo ja į grindis ir veriančiu balsu suriko:

— Jeigu dar esi čia, atsakyk, kam paskyrei pilį ir žemę?

Nuo šio riksmo Uvis, Einius ir daugelis buvusiųjų menėje krūptelėjo. Tačiau tai, kas įvyko iškart po to, atėmė visiems žadą. Vos tik Sangus išrėkė šiuos žodžius, velionio galvūgalyje iš kažkur atsirado didžiulis mėlynas, labai panašus į kranklį paukštis. Mėlynasis paukštis atsitūpė ant pagalvės, kelis kartus pasikrapštė kreivu snapu sparną ir skardžiai sukrankė:

— Kun-dra!.. Kun-dra!.. Kun-dra!..

Tai ištarusi rikio Algimanto vėlė (o kad tai buvo ji, niekam abejonių nekilo) sumosavo mėlynais sparnais ir, tyliai prasklendusi virš susirinkusiųjų galvų, pro atvirą langą išskrido į dausas.

Menėje vėl įsivyravo tylą. Niekas nedrįso pratarti žodžio. Ir toje spengiančioje tyloje Uvis išgirdo tolimą žirgo kanopų kaukšėjimą. Į pilį skubėjo raitelis. Kanopos subildėjo pakeliamoj tilto grėdais, dusliai sudunksėjo kietai suplūkta kiemo žeme. Žirgas sustojo prie rūmų durų, raitelis nušoko žemėn, ir jo žingsniai jau kaukšėjo laiptais, artėdami prie menės, kurioje rikio Algimanto vėlė, pasivertusi mėlynu dideliu varnu, ką tik paliko jo kūną. Plačiai atsivėrė menės durys, ir ant slenksčio pasirodė Sirputis. Apžvelgė tylinčius žmones, sustingusius

prie jo tėvo patalo, ir viską suprato. Visi prasiskyrė, duodami kelią rikio sūnui. Sirputis priėjo prie mirusio tėvo, suklupo ir dusliai suaimanavo:

— Atleisk, tėve, kad nesuspėjau... Kad negalėjau su tavimi atsisveikinti.

Menėje jau tvyrojo prieblanda. Tą pačią akimirką nerami šviesa išspindo pro langus, apšviesdama mirusio rikio veidą, krūpčiojančius palinkusio prie jo sūnaus pečius, žynį Sangu, užsidengusį delnu akis nuo nelauktos šviesos. Šviesa vis ryškėjo, išplėsdama iš tamsos susigrūdusius menėje pilėnus, kurie, sustingę iš sielvarto, stebėjo pavėluotą jaunesniojo Algimantaičio sugrįžimą.

Tai sargybos viršininkas Ruplys didžiajame pilies kuore uždegė skautų laužą, pranešdamas aplinkinėms pilims ir kaimams apie garsaus visoje Žemaitijoje karžygio Algimanto Sudotiškio mirtį.

Rečiau vartojami žodžiai

<i>sąmyšis</i>	–	<i>sumišimas, netvarka, suirutė</i>
<i>rikis</i>	–	<i>vadas</i>
<i>gulte</i>	–	<i>gudyje (lovoje)</i>
<i>vakaro žara</i>	–	<i>prieblanda, vakaro šviesa</i>
<i>savitvardos</i>	–	<i>susivaldymo</i>
<i>vėjo šuoras</i>	–	<i>staigus vėjo papūtimas</i>
<i>į dausas</i>	–	<i>į padanges</i>
<i>šermenys</i>	–	<i>apeigos prie mirusio</i>
<i>velionio</i>	–	<i>mirusiojo</i>
<i>kranklys</i>	–	<i>varnų šeimos paukštis</i>
<i>suplūkta</i>	–	<i>suspausta, sukietinta</i>

MŪSŲ KŪRYBA

KAS ATSIKIO RAGANŲ PUOTOJE?

Vieną kartą gyveno ragana, jos vardas buvo Tolfi. Tolfi prisiminė, kad už kelių dienų bus jos gimtadienis. Ji atsisėdo prie stalo ir pradėjo rašyti pakvietimus visoms savo

draugėms. Kaip parašė ji užlipo ant savo ilgos, mėgstamiausios šluotos, pakilo į orą ir išdalino visus pakvietimus.

Gimtadienio dieną ji paruošė stalą. Tolfi ant stalo padėjo vieną tortą,

vieną lėkštę su trim sumuštiniais ir du prakąstus obuolius. Tada atsisėdo prie stalo ir laukė draugių. Ji laukė ir laukė, bet niekaip nesulaukė. Tolfi nusiminė.

Po vienos valandos kažkas pasibeldė į duris. Tai buvo Tolfės

draugės. Visos įėjo ir atsiprašė, kad pavėlavo. Tada jos nuėjo prie stalo ir pamatė kad ant stalo

yra tik keli valgiai. Jos visos nusiminė ir buvo piktos. Jos pradėjo rėkdamos aiškinti kaip paruošti stalą.

Tolfės namuose buvo didelis triukšmas. Tolfi supyko. Ji pasiėmė savo šluotą ir visas išvijo iš savo namų. Visos raganos išlėkė rėkdamos. Tolfi atsisėdo ant savo kėdės ir galvojo kaip

bus per jos kitą gimtadienį.

*Ramunė Bartuškaitė, 4 sk.
Šv. Kazimiero lit. mokykla
Clevelande*

ALEKSANDRO SAPNAS

Labai seniai seniai, 1492 metais, gyveno Lietuvoje kunigaikštis Aleksandras. Jis buvo sūnus kunigaikščio Kazimiero. 1484 m. Aleksandras prarado savo brolių šv. Kazimierą, kurį labai mylėjo ir jo pasiilgdavo.

Mirus Aleksandro tėveliui Kazimierui, reikėjo išrinkti naują valdovą. Nebuvo šv. Kazimiero, tai išsirinko Aleksandrą. Jis žinojo, kad jo tėvelis ir kiti kunigaikščiai buvo geri valdovai. Aleksandras bijojo, kad krašto žmonės jo nemylės ir jis bus nevertas valdovo vardo.

Vieną naktį Aleksandras susapnavo, kad matė savo mylimą brolių Kazimierą. Kazimieras nuramino jį ir pasakė, kad Aleksandras bus geras valdovas, nes myli Lietuvą ir vadovaus jai su meile.

Pabudęs, jis pasižadėjo krašto žmonėms būti geru valdovu ir sekti Vytauto Didžiojo pėdomis, jo pavyzdžiu.

Aleksas Vilkas

Šv. Kazimiero lit. mokyklos (LA) mokinys

Mįslės

Kai mėlyna – juokias,
Kai pilka – verkia.

Skrenda skrenda, tik niekuomet
Žemėn nenusileidžia.

Mėlynojo pievoje piemenėlis baltas aveles gano.

(Dangus, saulė, debesėliai)

ŽIEMOS GROŽIS

*Kokia puiki žiema!
Tikrai ji nuostabi!
Tokia šviesi, balta
Tarsi jūros puta.*

*Mielas žiemos šaltis,
Nebaisi man ir pūga.
Mums rūpi tik juokas
Ir linksmybės lauke.*

*Tad sakau aš jums atvirai,
Nebijokit žiemos, vaikai!
Žaiskite, kol dar maži,
Nes vaikystė nuostabi.*

*Violeta Nevulytė
Punskas*

MANO DRAUGAS

*Gerą draugą aš turiu.
Jį labai labai myliu.
Jis nemoka verkt, dejuot
Ir negali padainuot.*

*Jo snukutis mielas, bukas,
Uodegytė pasipūtus...
O akytės juodos, plačios...
Pasakykit, kas per svečias?*

*Balsas jo labai skardus,
Kad net prikelia visus.
Gal atspėjot, tai mažytis
Mano mylimas šunytis.*

*Lilija Šiugždaitė
Pūstapėdžių kaimas
Lietuva*

SAULIAUS NERINGA

Saulius buvo jaunas karalius. Abu tėvai mirė. Jis gyveno Neringoje. Miestas ir piliakalniai buvo šalia užkeikto miško. Miesto gyventojai liūdėjo, nes jaunas karalius buvo liūdnas.

Prie miško ant piliakalnio gyveno laumės, kurios viską žinojo. Vieną dieną Saulius ėjo pasivaikščioti pamarin. Jis pamatė laivą ir sumanė juo paplaukioti. Saulius paprašė žvejo ar negalėtų paplaukioti jo laivu. Žvejys mielai sutiko, bet įspėjo Saulių, kad gali plaukti tik iki miško. Jis negali upeliu plaukti per mišką. Saulius norėjo sužinoti „kodėl?“ Žvejas atsakė, kad laumės gali užburti. Saulius netikėjo kad laumės dar gyvena, atsisveikino su žveju ir išplaukė upe. Buvo graži, saulėta diena, visai be debesėlių, tik truputį vėjuota. Saulius matė stirnas, kiškius, paukščius ir vėžlius.

Staiga upė pradėjo greičiau tekėti. Jis artėjo prie miško. Pradėjo rinktis debesys, pakilo vėjas ir mažos bangelės nešė laivą miško link. Sutemo. Pagaliau vėjas aptilo, bet debesys pasiliko. Saulius priplaukė prie miško. Jis atsiminė ką žvejys jam sakė, bet jis užsispyrė plaukti gilyn upeliu į mišką. „Nėra laumių!“ – sau kartojo. Pradėjo temti. Saulius išgirdo įvairių garsų. Jis plaukė vis gilyn ir gilyn į mišką. Pamatė mažas šviesutes, kurios vieną akimirką švietė, o kitą – dingdavo. Šviesutės viliojo Saulių gilyn į mišką. Nebegalėjo matyti dienos šviesos. Staiga jis pamatė kažką artėjant. „Laumė“, pagalvojo jis. „Kodėl nepaklausei žvejo, dabar būsi užburtas!“ – sakė laumė. „Palauk!“ – sušuko Saulius. „Jūs čia turite labai mažą miestą ir jame

taip tamsu! Aš surasiu naują vietą, jei jūs man padėsite pastatyti naują pilį". „Gera, palauk. Leisk man pasitarti su kitomis laumėmis".

Sugrįžusi laumė pranešė, kad jos padės jam atstatyti pilį, jeigu jos galės gyventi Neringoje. Taip besišnekant, Saulius žiūrėjo laumei į akis ir ją pamilo. Ta laumė tapo Sauliaus žmona ir Neringos karaliene. Visi neringiečiai pasidarė linksmi ir laimingi.

Alina Naujokaitytė

K. Donelaičio lit. mokykla

Vašingtone

* * * * *

ŠV. VALENTINO DIENA

Jau įpratome vasario 14 dieną švęsti Šv. Valentino dieną. Tai visų įsimylėjusiųjų šventė. Tą dieną būna labai linksma. Vieni kitiems siunčia sveikinimus ir linkėjimus, dovanoja suvenyrus, teikia gėles. Neužmirškite šios dienos! Įsimylėjusiems linkiu karštai mylėti vienas kitą.

Birutė Nevulytė

Punskas

Kryžiažodžio atsakymai iš 31 psl.

1. pirštai, 2. gaisras, 3. savaitė, 4. rasa, 5. vasara, 6. ranka, 7. vaivorykštė, 8. dūmai, 9. batas

Yra šalis, kur upės teka
Linksmi tarp girių užiančių
Ir meiliai tarpusavęs šneka
Prie giesmininkų vieversių

(P. Vaičaitis)

MANO SVAJONIŲ ŠALIS

Už Linkūnų gyvenvietės – laukai. Gale laukų netoli viena kitos yra kelios sodybos. Jose gyvename lietuviai. Kiekvieną rytą per tuos laukus einu į rusų mokyklą. Visame Linkūnų kaime kalba rusiškai. Ir mūsų tėveliai, įprato kalbėti ta kalba. Tik mano senelė mokėjo gerai lietuviškai. Ji norėjo ir mus išmokyti. Dažnai pasakodavo apie Lietuvą, gimines, kaimynus ir draugus, likusius Lietuvoje. Kokia graži, turtinga ta šalis buvo senelės pasakojimuose. Kokie nuoširdūs, darbstūs, žmonės ten gyveno. Ir aš ėmiau svajoti apie Lietuvą. Norėjau ją pamatyti. Pabūti joje.

Girdėdavau iš senesnių lietuvių, kad mes gyvename „rusyne“. Greitai užmiršime savo kalbą ir Tėvynę. Jie kalbėdavo apie Lietuvą su meile. Kai kas nuvažiuodavo į Lietuvą. Grįždavo visuomet su lauktuvėmis. Kalbėdavo, kad ten žmonės geriau ir gražiau gyvena.

Svajodavau ir aš apie Lietuvą, kaip apie pasakų šalį, bet įsivaizduoti jos negalėjau.

Dabar pasikeitė laikai. Tėveliai pasakoja kodėl mes, lietuviai, atsidūrėme svetimame krašte. Kodėl tik dabar mokykloje galime mokytis lietuvių kalbos. Iš lietuvių kalbos mokytojos sužinome apie

Lietuvos istoriją, kalbą, kultūrą.

Brangi ta Lietuva mūsų seneliams ir tėveliams. Graži, bet tolimesnė buvo mums, lietuvių vaikams. Svajojome ją pamatyti. Ir štai praeitą vasarą mūsų svajonė išsipildė.

Lietuvių kalbos mokytoja suorganizavo mums ekskursiją į Klaipėdą ir Palangą. Per šią ekskursiją daug ko pamatėme. Buvome maloniai tautiečių sutikti, globojami. Apžiūrėjome Klaipėdos miestą, aplankėme Jūrų muziejų – akvariumą. Tai stebuklų ir pasakų šalis!

Palangoje pirmą kartą pamatėme jūrą. Ji labai didelė.

Nuėjome prie Jūratės ir Kąstyčio skulptūros. Sužinojome legendą apie Jūratę ir Kąstytį. Visą tą ekskursijos dieną gyvenome savo svajonių pasaulyje. Mes savo svajonių šaly! Mes Lietuvoje!

Palanga labai puošnus miestas. Tiek gražių gėlynų, tvarkingų parkų, puošnių vilų nebuvo matę. Žmonės maloniai pakalbindavo, paklausdavo: iš kur mes? Kodėl ne visi mokame lietuviškai?

Grįždami užsukome į Kretingos Žiemos sodą. Stikliniuose rūmuose augo ir žydėjo įvairūs augalai. Kai kurie atvežti iš šiltų kraštų. Jų žiedai dideli, gražūs. Tryško fontanas. Saulė švietė. Vanduo mirgėjo vaivorykštės spalvomis. Mes stovėjome ir džiaugėmės.

Atėjo vakaras. Baigėsi mūsų šventė. Bet mes pasiryžome išmokti lietuviškai kalbėti, skaityti, rašyti. Norime daugiau pasiskaityti apie Lietuvą, bendrauti su giminaičiais ir kitais lietuviais.

Dabar vis daugiau sužinojome apie Lietuvą per lietuvių kalbos pamokas. Sužinojome, kaip švenčiamos šventės. Išmokome margyti margučius vašku. Mokytoja mums pasiūvė tautinius rūbelius, moko lietuviškų tautinių šokių. Per šventes turime kuo pasipuošti.

Didžiuojamės savo mažyte Lietuva. Joje gimė ir augo mūsų proseneliai ir seneliai. Ten pradžia mūsų lietuviškos giminės. Ten, Lietuvoje, gyvena labai drąsūs žmonės. Juk jie apgynė Lietuvą nuo kryžiuočių. O vėliau iškentė rusų caro priespaudą. Buvo uždrausta rašyti ir skaityti lietuviškai. Atsirado narsių mokytų lietuvių, kurie spausdino knygas Ragainėje (dabar vadinamajame Nemane, kuris yra apie 20 km. nuo mūsų), o knygnešiai slapta jas gabeno į Lietuvą.

Mokytoja pasakojo, kad sovietinės priespaudos metais daug kančių reikėjo iškęsti lietuviams. Daug partizanų žuvo miškuose. Daug geriausių Lietuvos patriotų ištremė į Sibirą, daug nukankino lageriuose. Bet lietuvių nepalaužė. Jie visą laiką svajojo apie laisvę. Ir jiems pavyko. 1990 m. kovo 11-ąją paskelbė savo Nepriklausomą Demokratinę Lietuvos respubliką.

Tauta maža, bet stipri savo dvasia. Mes didžiuojames ja! Norime pamatyti sostinę Vilnių ir kitus miestus. Norime pažinti Lietuvos žmones su jais bendrauti.

Stengsimės gerai mokytis, kad užaugę būtume naudingi ir reikalingi Lietuvai.

Dėkojame savo tautiečiams lietuviams, kurie gyvena ir Lietuvoje, ir Amerikoje už visokiariopą paramą. Už rengiamas ekskursijas, už šventines dovaneles. Malonu jausti Jūsų gerumą, nuoširdumą ir artumą. Juk mus visus sieja ta pati mūsų svajonių šalis – Lietuva.

Julytė Daugalytė, 14 m.

Linkūnų (Rževsko) nepilna vidurinė mokykla

Karaliaučiaus kraštas

NUOTYKIS PRIE JŪROS

Tą rytą aš atsibudau nenoromis. Jaučiausi nelaiminga. Bet staiga man į galvą šovė nuostabi mintis. O jeigu aš nupieščiau kosminį laivą? Pasiėmiau į lovą popierių, pieštukus ir piešiau nesustodama. Aš nutariau nupiešti ne tik kosminį laivą, bet ir visą šalį nematytų žmogeliukų. Staiga į kambarį įėjo tėtis ir pasakė: „Nupirkau bilietus! Rytoj važiuojame į Nidą!"

Aš labai nustebau. „Į Nidą, rytoj?" Kartą aš jau buvau Nidoje. Prisimenu jūrą, milžiniškas bangas, kurios lūždamos daužė krantą ir bėrė savo baltus tarsius perlus purslus. Skaisti saulė glamonėjo krantą, už kopų ošė žalias miškas. Aš labai panorau vėl užlipti į Parnidžio kopą, ten, kur anksčiau stovėjo trys kaimai. Jau seniai vėjas palaidojo juos po auksiniu smėliu. O tam, kad žmonės nepamirštų jų, kažkas įsmeigė toje vietoje medinius kryžius. Nors ir prarijo kopos ne vieną kaimą, bet jos liko neapsakomo grožio. Pirmą kartą, kai pamačiau Parnidžio kopą, net sutrikau. Prieš mane atsivėrė dykuma, ir tik drėgnas ir vėsus smėlis po kojomis liudijo, kad tai ne Sachara. Užlipus ant kopos, pasijutau kaip mažoje salelėje, nes aplink buvo vien vanduo. Pasižiūri į dešinę – Baltijos jūra, į kairę – Kuršių marios...

Nepamiršau aš ir pačio Nidos miestelio. Toks mažytis ir mielas... Mediniai nameliai kaip pasakų šalyje. Net sunku įsivaizduoti, kad kažkada ten gyveno žvejai. Juk tikrai gyveno, net muziejus yra. Tame muziejuje sužinojau, kaip sunkiai žvejai gyveno. Labiausiai mane sukrėtė ekskursijos vadovo pasakojimas, kad per badą žvejai valgė varnas.

Dar kartą norėčiau paplaukioti mariose burlaiviu ir vėl pasivaišinti skaniaisiais balandėliais „Kuršio" kavinėje. Regis mano norai tuoj išsipildys. Nespėjau aš pabusti nuo savo svajonių, kaip mūsų autobusas

jau atsidūrė ant kelto. Dar truputį kantrybės, ir mes pasieksime Nidą! Vingiuotas kelias neprailgsta, nes pro autobuso langą gali grožėtis nuostabiu mišku, neįprastomis žemaūgėmis pušelėmis. Mes apsistojome viešbutyje. Vakare su visa šeima nuėjome prie jūros. Mes su broliu linksminomės, bėgiojome smėlėta pakrante, taškėmės šaltu jūros vandeniu. Mėtėme į jūrą akmeniukus, ieškojome smėlyje kriauklyčių. Viskas atrodė taip nuostabu, bet staiga mes su mama susibarėme dėl kažkokių niekų. Ir tada likau sėdėti ant kranto, o visi nuėjo namo.

Sėdėjau ant smėlio ir žiūrėjau į besileidžiančią saulę. Ji buvo panaši į didelį auksinį kamuolį, riedantį raudonu dangumi. Saulės kelyje pasitaikantys balti debesėliai būrėsi ir žadėjo lietų, nors vakaras buvo šiltas.

Staiga šalia saulės pamačiau dar vieną auksinį kamuolį. Jis buvo kiek mažesnis. Tas kamuolys žaibišku greičiu artinosi prie manęs. Aš išsigandau ir puoliau bėgti į kopas. Pasislėpiau už krūmo ir sustingau, žiūrėdama į besiartinantį šviesulį. Buvo labai baisu. Tas šviesulys pasirodė esąs nematytas kosminis laivas. Jis nusileido ant jūros kranto, ir iš jo išlipo labai juokingas žmogeliūkštis. Jis buvo labai juokingas, kad aš pamiršau savo baimę ir pradėjau tyliai kikenti. Žmogeliuko kūnas buvo panašus į dantų pastos tūbelę, burna kaip didelė saga, o akys tarsį du žirniai mažose duobutėse. O juokingiausia buvo tai, kad ant kaktos jis turėjo du ragučius!

Baimė galutiniai išsisklaidė, ir aš išlindau iš savo slėptuvės. Priėjau prie žmogeliuko ir ištariau:

— Labas! Kas tu toks?

— Sveika! – laibu balseliu atsakė žmogeliukas. — Mano vardas Čiuki-buki. Aš gyvenu žvaigždėje, kuri labai toli nuo tavo „žemės“.

— O kaip tavo žvaigždė vadinasi?

— Bubučiukija.

— Kaip įdomu. Ar jūs taip pat gyvenate namuose? Jūsų namai panašūs į mūsų?

— Taip, tik mūsų namai padaryti iš ledo, o jų stogai – iš vaflių.

— Šaunu! Tai jūsų visas miestas iš ledo?

— Taip. Mūsų mieste daug ledo kalnelių. Mes labai mėgstame nuo jų čiuožinėti. Dar mieste turime saldžių skulptūrų muziejų. O pati gražiausia skulptūra ant aukšto stogo. Tai paminklas mokslininkui, išradusiam šį kosminį laivą.

— Ar jūsų tarpe daug mokslininkų?

— Taip. Viena grupė talentingų mokslininkų net pasodino mūsų mieste sodą, beveik tokį kaip jūsų „žemėje“.

— O ką jūs valgote?

— Kaip tai ką? Ledus! Ryte valgome ledus su uogomis, pietums – tirpius ledus ir šokoladinę vištos kojelę, vakarienei – ledus su vaisiais. O geriame tik ledų kokteilį. Atleisk, mergaitė, bet aš labai skubu. Mes dar gal susitiksime, tada tu man papasakosi apie savo šalį. Dabar man reikia skristi. Lik sveika, nečiaudėk!

Iš krepšelio, pakabinto per petį, Čiukis-bukis ištraukė man porciją ledų ir labai keistai juos pavadino. Aš padėkojau ir atsikandau didelį kąsnį. Tie ledai buvo neišpasakytai skanūs, tokių aš dar nebuvau valgiusi.

Papūtė stiprus vėjas, kosminis laivas pakilo ir dingo už balto debesėlio.

Kūną persmelkė šaltis. Atsibudau, atmerkiau akis. Guliu savo lovoje, šalia – nebaigtas piešinys. Laikas keltis ir susidėti daiktus. Kelionė į Nidą jau čia pat.

Julija Sidorčiuk

Maskvos vidurinės mokyklos

„Šaltinėlis“ VII klasės mokinė

AR ŽINAI?

KROKODILAS

Didelis roplys, panašus į driežą. Krokodilai gyvena šiltuosiuose kraštuose. Plaukioja upėse, ežeruose, pelkėse, kai kurios rūšys gyvena jūrų pakraščiuose. Kartais jie išlipa į krantą. Krokodilai būna 2-5 m, rečiau 8-10 m ilgio. Jų oda rauplėta, apaugusi stambiais raginiais skydeliais, po kuriais dar yra storos kaulinės plokštelės, sudarančios šarvą. Galva plokščia, snukis ilgas, pilnas aštrių lyg pjūklas dantų. Kojos trumpos. Krokodilai yra plėšrūs ir pavojingi gyvūnai. Nors atrodo nerangūs, bet yra labai greiti. Gaudo žuvis, vandens atsigerti atėjusius gyvulius. Žmogus taip pat turi jų saugotis.

Įdomu tai, kad krokodiliukai išsirita iš kiaušinio, kurį krokodilė padeda ir užkasa smėlyje arba pūvančių augalų krūvoje. Tų kiaušinukų gali būti nuo 20 iki 100. Po 40-80 parų iš jų pradeda risti krokodiliukai. Jie auga visą gyvenimą. Krokodilų yra daug rūšių – Nilo krokodilas, aligatorius, kaimanas, gavialas. Krokodilo mėsa valgoma, o iš odos siuvami batai, rankinukai.

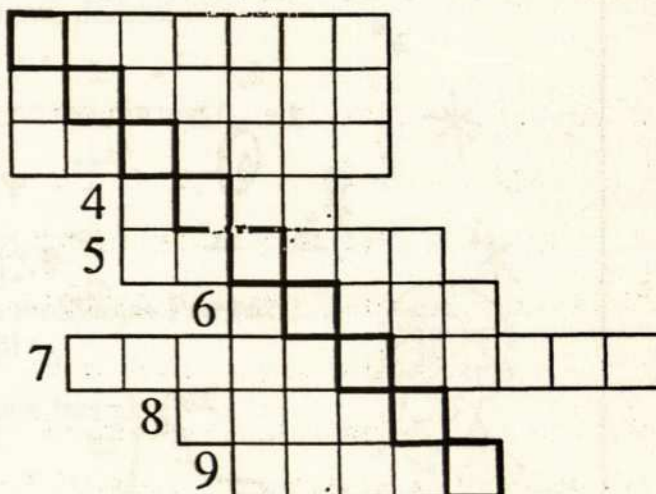

GALVOSŪKIAI

KRYŽIAŽODIS

1. Penki kojos. 2. Gale lauko
ugnelė kūrenasi. 3. Šeši triušinėja,
septintas dykinėja. 4. Naktis
iškratė, saulė surinko. 5. Metų
laikas. 6. Pats nemato, o kitiems
rodo. 7. Auksu apmesta, sidabru
austa, deimantu atrėžta. 8. Be
rankų, be kojų lipa į dangų. 9. Jo
dydis priklauso nuo kojos..

*Sudarė Jurgis Slabašauskas
Navininkų mokyklos VI kl.*

Atsakymai 23 psl..

SURASK 10 SKIRTUMŲ

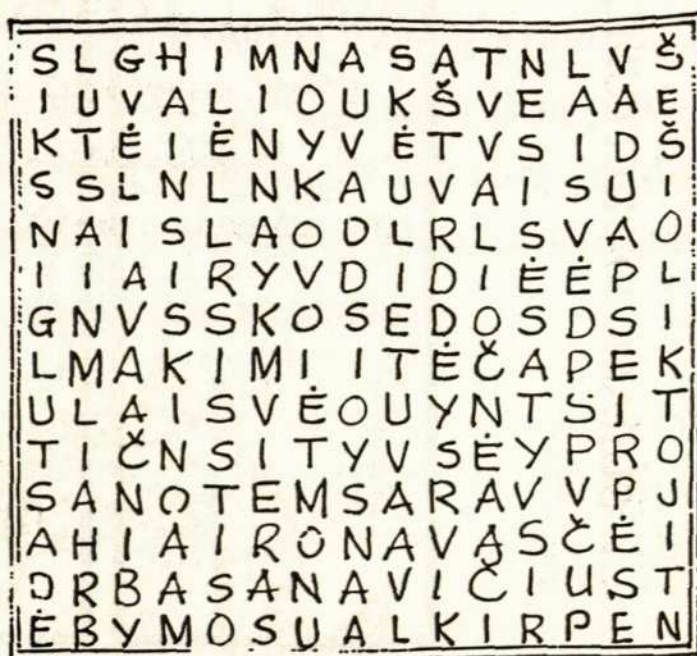

Sujunk taškus

RASK ŽODŽIUS

Vasaris, šesioliktoji,
Laisvė, Spauda,
Nepriklausomybė,
Lietuva, Tėvynė, Aktas,
Vilnius, Didvyriai,
Savanoriai, Kovo 11,
Priespauda, Vėliava,
Vytis, Himnas, Laisvė,
Valio! Valio!

JUOKŲ MAIŠELIS

Petriukas pavėlavęs ir labai susijaudinęs įlekia į klasę:

- Atsiprašau, bet mane užpuolė plėšikai.
- Ką iš tavęs atėmė?
- Ačiū dievui, tik namų darbus.

...

- Sakyt, kodėl jūs kasdien suvalgote po dvi citrinas?
- Tai išvalo visą kūną.
- O aš tai prausiuosi po dušu...

...

- Kiek bus $2 + 2$? – klausia akiniuotas mokytojas Petriuko?
- Nežinau, – atsako Petriukas.
- Jei prie mano akių pridėsime tavo, kiek bus akių?
- Šešios, – linksmi atsako Petriukas.

...

- Mama, tu šiandien paruošei puikius priešpiečius. Pardaviau juos net už 5 litus.

...

Jauna ponija traukinyje pyksta.

- Būkite geras, patraukite savo šunį nuo manęs. Aš jau jaučiu blusą ant savo kojos!
- Vyriškis šuniui:
- Ateik čia, Reksai, dama turi blusų!

...

- Kas sudaužė vazą? – klausia mama.
- Ne aš – ramiai atsako Vytas. — Bet daugiau taip nedarysiu.

...

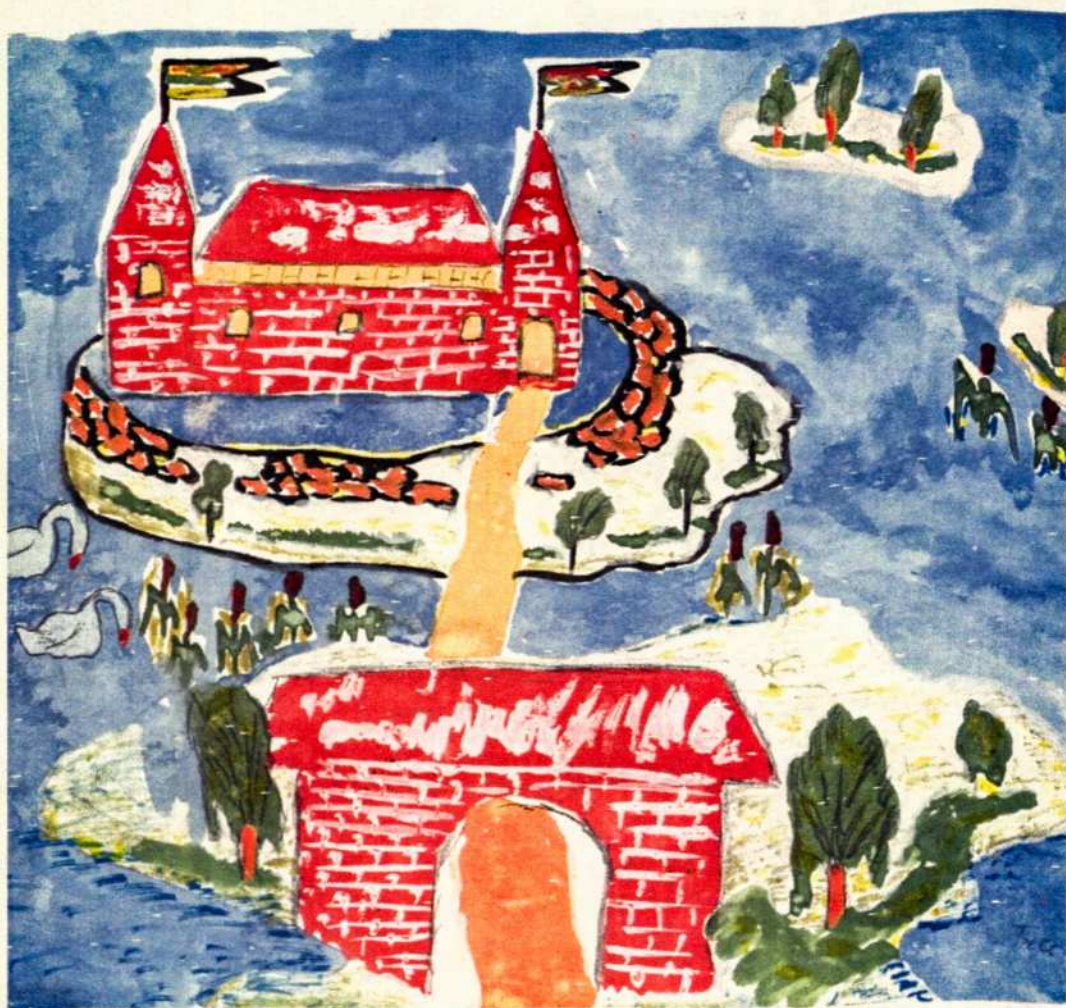
- Kalinamasis, kodėl įsilaužėte stovintį automobilį?
- Todėl, kad važiuojančių nepasiveju...

...

Mažasis Andrius su tėveliu vaikšto zoologijos sode. Prie liūto narvo berniukas klausia:

- Tėveli, jeigu liūtas Tave suės, koku troleibusu man grįžti namo?

DĖKOJAME MŪSŲ RĖMĖJAMS

Aldona Rauchienė

už 10 dol. auką

Juozas Kriaučiūnas

už 5 dol. auką

Vytautas Čekanauskas

už 10 dol. auką

Lithuanian Educational Council of the USA
13648 Kickapoo Trail Lockport, IL 60441 Tel. 708 - 301-6410